

גליון ד' תשע"ה
שנה ד'

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום הסבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

כאשר בנה דוד המלך ע"ה את היסודות לבית המקדש, פנה לחפור ולגלות את השיתין שנסתמו בעפר ואבנים מששת ימי בראשית. ומאותו מקום התחיל התהום לעלות ולשטוף את העולם. ידע דוד המלך, כי אם יקח חרס ויכתוב עליו את השם המפורש, או אז ירדו המים שוב. אולם היתה שאלה, האם מותר לעשות זאת, ולגרום לכך ששם ה' ימחק במים? שאל דוד: מי יודע האם מותר לכתוב שם ה' על החרס? היה שם אחיתופל, והוא ידע שהדין הוא שמותר, ואולם לא רצה להשיב, כי חשב בליבו, כי מוטב שהתהום ימשיך להציף את העולם וימותו אנשים, ואז ימרדו בדוד המלך, ולאחר מכן הוא יטיל את החרס למים וירדו המים, והוא יהיה המלך, ידע דוד את זממו של אחיתופל, אמר: "מי שידע הלכה זו ואינו אומר – יחנק בגרונו" מקללה זו פחד אחיתופל, ומיד פתח ואמר: "הלוא יש מקום שאמרה תורה לכתוב שם ה' ולמחקו בתוך המים, כדי להטיל שלום בין איש לאשתו, וכאן כדי לעשות שלום לכל העולם כולו לא כל שכן" שמע זאת דוד המלך, כתב שם ה' על החרס וזרקו אל המים, ואז ירדו המים חזרה אל התהום, והמשיכו לשקוע עוד ועוד עד שהגיעו לעומק 16,000 אמות. ראה זאת דוד, וידע כי לא טוב הדבר, שיהיו המים כה שקועים בתהום, שכן הארץ תהיה יבשה מדאי ולא תוציא פירות. לכן אמר 15 מזמורי "שיר המעלות" שבתהלים (ק"ב – קל"ד) וכנגד כל מזמור עלו מי התהום אלף אמה, עד שהגיעו לגובה של אלף אמה מתחת לפני הקרקע, שזהו הגובה הרצוי, שבו תהיה האדמה לא מדאי לחה ולא מדאי יבשה.

(עפ"י מסכת סוכה נ"ג ומפרשים)

פרשת השבוע

ולפיכך שברתי לבבי לפני אלוקי אשר לב נדכה ונשבר לא יבוה, וכך נכנס לפנים הסוכה.

הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, היה נוהג להזמין אל סוכתו דווקא אנשים פשוטים, מן הדרגה הנחותה ביותר. איתם היה אוכל את סעודות החג, מאזין לדבריהם ומשמיע באוזניהם דברי תורה. היו האנשים תמידים על מנהגו זה. וכי אין הוא יכול למצוא לו חברותא "אושפיוזין" מכובדים יותר? פעם שאלוהו לטעם הדבר. השיב הצדיק על דרך הצחות: לעתיד לבוא, כשיזמינו את כל הצדיקים לסוכת עורו של לוייתן, ארצה גם אני, כמוכן, להיכנס לאותה סוכה. ואולם שומר הפתח ודאי יעכב אותי ויאמר בכעס: חוצפה שכזאת, איך בן אדם שכמותך מעז להידחק בין צדיקים וגדולי עולם? ואוכל להשיב על כך: גם אנוכי הזמנתי לסוכתי אנשים פשוטים, ולא התביישתי בהם.

סיפר כ"ק אדמו"ר מוהרא"ז מקרעטשניף זיע"א, פעם אחת לקח זקנו הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א אתרוג מלא כתמים בלתי יסוער לפני יום הקדוש, ושם אותו בארון הקודש ואמר בזה הלשון, "אם מרדכי יעשה תשובה האתרוג יתהדר", אחרי יום הכפורים הוציא את האתרוג מארון הקודש, וראו כולם להפליא שהאתרוג היה ממש נקי ומהודר מאד.

הרה"ק רבי אברהם מטריסק זיע"א נשתהה פעם שעה ארוכה על מפתן הסוכה, חסידיו שהתלוו אליו עמדו דוממים ותוהים, עד שפתח פיו ואמר: כשנתקרבתי לסוכה התחלתי מהרהר, הן אמרתי בתפילת ימים נוראים שהאדם משול כחרס הנשבר, ואיך רשאי אני להיכנס לתוך הסוכה, הרי אסור להכניס בה כלי חרס, אולם נזכרתי במאמר חז"ל כלי חרס אין להם תקנה אלא בשבירה,

זמני השבת

זמני יציאת החג:

ירושלים: 6:51 ת"א: 6:53 ר"ת: 7:28

חג הסוכות

זמני כניסת החג:

ירושלים: 5:40 ת"א: 5:54

עמידה בנסיון נפלאה ביותר

פעם היסב הבעש"ט הקדוש זיע"א לסעודת מצוה בחברת תלמידיו הקדושים, ביניהם נכח גם תלמידו הגדול וממשיך דרכו הרה"ק רבי דוב בער המגיד ממעזריטש זיע"א. באמצע הסעודה שקע הבעש"ט בדבקות שנמשכה שעה ארוכה, ממראה פניו המהורהרות קשה היה לדעת אם משהו מעיק על לבו או שהוא שקוע במחשבותיו, כל אותה עת נותרו התלמידים שקטים ומכונסים בתוך עצמם מרוכזים בפני רבם ונוהרים שלא להפריע לו, אולם משנתמשך הדבר זמן רב יותר מן הרגיל ניסו התלמידים להשיב את רבם אליהם, תחילה פתחו בניגון חרישי שהיה אהוב עליו במיוחד, ושאותו נהג לנגן מעת לעת בהתעוררות מיוחדת, אך הרבי לא הגיב, אז העלה אחד מבחירי החבורה קושיה תורנית בנושא שהצדיק שח בו רגע לפני ששקע בהרהוריו, היו אלה שיטות יעילות בדרך כלל, שהתלמידים השתמשו בהן בהזדמנויות קודמות, אך למרבה הפליאה ואולי גם הדאגה הפעם לא הועילו כל השיטות, והבעש"ט נותר מנותק מן הנעשה סביבו.

איש לא שם לבו לדלת שנפתחה ולדמותו של ר' דוד שהופיעה על מפתן בית המדרש, הוא חמק פנימה מכווץ וחושש, כמי שיודע שאין מקומו במחיצת הצדיק ותלמידיו הקרובים, ר' דוד היה יהודי כפרי טיפוסי שהתפרנס ממלאכות כפיים מזדמנות כמו רבים מחבריו הכפריים, ידיעותיו בתורה היו דלות ביותר, לעומת זאת נחשב ר' דוד לירא שמים ומהדר במצוות ככל שאפשר לו מצבו הכלכלי הדחוק. פתאום התנער הבעש"ט משרעפיו כמי שהתעורר זה עתה מחלום עמוק, הוא הפנה את ראשו לאחוריו והבחין בר' דוד המצטנף בירכתי בית המדרש, "בוא לכאן ר' דוד" קרא לעברו הרבי בקול גדול, "גש הנה בני ושב לצדי" הוסיף בחיבה, ר' דוד הנבון הסמיק עד שורשי שערות ראשו, אולם כשהרבי קורא יש לציית, בברכיים רועדות התקרב אל השולחן והושב על הכיסא הקרוב ביותר אל הרבי, הבעש"ט קירב אליו צלחת מלאה, מזג כמו ידיו יין אל כוסו, ועודדו לסעוד את לבו. התלמידים הביטו משתאים במתרחש לנגד עיניהם, היה ברור להם כי הופעתו של ר' דוד בבית המדרש היא שעוררה את רבם מהתפשטות הגשמיות בו היה נמצא, הם לא הופתעו כלל מן העובדה, שבעוד הם לא הבחינו כלל בבואו של ר' דוד, הרי שרבים חש בכך מיד, אף שדלת בית המדרש הייתה מכיוון עורפו, השאלה שהטרידה אותם הייתה הכיצד יהודי פשוט כר' דוד הצליח במקום שבו הם התלמידים הקרובים וכל שיטותיהם כשלז' אבל הבעש"ט נהג בר' דוד בטבעיות מוחלטת בלא שנראה היה כי הוא ער לתחושת תלמידיו ולתמיהתם, כעבור זמן הטיל הרבי על ר' דוד שליחות מסוימת

מחוץ לכותלי בית המדרש, כשיצא את הדלת, נתחייך הרבי אל תלמידיו ואמר: יודע אני יודע מה מעיק על לבכם, ובכן שמעו סיפור קצר על ר' דוד זה ותחליטו אתם בעצמכם אם אמנם ראוי הוא ליחס מיוחד אם לאו.

ר' דוד הוא יהודי קשה יום העמל קשות לפרנסת רעייתו וילדיו, לא תמיד מאיר לו המזל את פניו, ויש תקופות שבהן משוטט חסר פרנסה והרעב הוא בן בית אצלו. בחג הסוכות בשנה שעברה, ראה ר' דוד את היהודים העשירים המוציאים את אתרוגיהם הנאים מנרתיקה המוכספים, קנאה של מצווה מילאה את לבו, "מדוע לאנשים אלה מגיעה הזכות להתנאות לפני הקדוש ברוך הוא במצוות?" שאל את עצמו, למה לא יוכל יהודי פשוט אמצעים כמותי, להפגין גם כן פעם את חיבתו למצוות באמצעות אתרוג נאה ומהודר? אומר ועושה, מאותו יום ואילך החל ר' דוד לחסוך פרוטה לפרוטה משכרו הדל והעלוב, את הפרוטות צבר במקום מסתור, על שקית הבד שעטפה את המטבעות רשם באותיות קטנות אך ברורות אתרוג, במהלך השנה ידע ר' דוד זמנים קשים ביותר, אך גם בהם נהג להפריש מטבע כלשהו למטרה הנכספת, מפעם לפעם נוהג היה להוציא את המטבעות מן השקית ולמנות אותם, באותם רגעים היה כבר רואה לנגד עיניו את עצמו מגיע לבית הכנסת, מסיר את עטיפת הפשתן הרכה ושולף מתוכה אתרוג צהוב נקי הדר של ממש.

ימים אחדים לפני חג הסוכות האחרון, נפתח כמקובל שוק האתרוגים, בדרכו לביתו נהג ר' דוד לעבור דרך השוק, ולהתבונן באתרוגים בתחושה של קרבה מופלאה ומענגת, כאילו המתק איזה סוד כמוס עמם, הוא לא פנה אל האתרוגים מן הסוג הירוד שסביבם התקבצו היהודים העניים, אלא אל המפוארים שבהם. המוכרים בראותם את ר' דוד ממשש באתרוגים המהודרים ביותר, הביטו בו במבט סלחני, ר' דוד כבר רצה מספר פעמים לשלוף את צרור הכסף שבכיסו ולרכוש את אחד האתרוגים הנאים, אבל הוא החליט להתאזר בסבלנות, הסכום שברשותו היה אמנם נכבד, אך לא די עבור אתרוג מן המשובחים שבמשובחים, הוא החליט אפוא להמתין עד לערב החג ממש, אז ידע שמוזלים כל המחירים באופן משמעותי, ועם קצת מזל יוכל להשיג אתרוג משופרא דשופרא, מן השורה הראשונה. ואמנם כך היה, בערב חג הסוכות שוטט ר' דוד בין הדוכנים, ובאחד מהם נמצא אתרוג שלעצם מראהו נעתקה נשימתו, הוא שאל את המוכר למחירו וזה נקב בסכום שעלה אך במעט על זה שנמצא בכיסו, בלחץ קל הצליח להשוות בין השניים, הוא הוציא את הצרור, מסרו למוכר ובתמורה קיבל לידיו את האתרוג המהודר שעליו כה חלם.

כי טוב סחורה מכל סחורה

משל לסוחר אחד שהלך למדינת הים לקנות סחורה, לאחר שקנה הסחורות שהיה צריך להן וכבר היה בדעתו לחזור לביתו, פגע בו אדם אחד ושאל אותו אם הוא זקוק לסחורה? אמר לו הסוחר לא, כבר קניתי די צורכי סחורה שהייתי צריך לה, אמר לו האיש, בכל זאת כדאי שתקנה גם כמה אבנים קטנות שיש לי, ואני אמכור אותן במקח השווה, שכן למעות אני צריך, אמר לו הסוחר אבל אני אין לי עסק בסחורה כזו, הפציר בו האיש הלזה עד שלא יכול לעמוד כנגדו, וקנה אצלו את האבנים הקטנות. בדרכו באניה הביתה כמה סערה גדולה וטבעה כל הסחורה שקנה, והיה מיצר ודואג על כך עד מאוד, כי איבד את כל כספו וגם אין לו סחורה לחנותו, לפתע נזכר כי קנה את האבנים הקטנות, לקחן בידו והתבונן בהן, וראה והנה הן אבנים טובות שמחירן רב מאוד, ונצטער צער רב על שקנה רק מעט מאבנים יקרות אלה.

והנמשל: כך היא דרכו של אדם בעולם הזה, הדומה לשוק גדול שכל אחד קונה בו סחורה, כדי למצוא פרנסה לעולם הבא, ויש הרבה אנשים העוסקים בדברים של מה בכך, וקונים קניינים המדומים כדי לצבור עושר רב כחול הים ולהרבות כסף וזהב. והנה בא אל אדם כזה יצר הטוב, ומבקש ממנו לקנות כמה אבנים קטנות הן מצוות ומעשים טובים, כגון "אמן יהא שמיה רבא" או "קדושה", לימוד התורה וכדומה, ומרוב הפצרות הוא מסכים וקונה אצל יצר הטוב אבנים אלו, אולם לבו בל עמו בקניה זו, שכן כל לבו ונפשו נתונים למסחר ההבל שלו, אבל כשבא יום פקודתו יום המיתה, וכל סחורתו שקנה בעולם הזה טובעת בים ואינה שווה כלום, והוא רואה שאין בידו דבר להביא לביתו הנצחי שהוא העולם הבא, הרי הוא נזכר שקנה פעם כמה אבנים קטנות שהם מצוות ומעשים טובים, וכשהוא מתבונן בהן, הוא מוצא כי הן אבנים יקרות מאוד, והם המליצים והפרקליטים שלו בעולם הבא, אז הוא מיצר ומצטער שלא רכש מהם יותר, והשקיע את כל ימיו בסחורה מדומה.

(הרה"ק רבי שמעלקא מנילקשבורג זיע"א)

כעת משהחזיק בחיקו את משאת נפשו בכל השנה האחרונה, לא היה גבול לאושרו, כל הדרך התנגנה מפיו מנגינה עליזה שבקעה היישר מתוך לבו המתרונון, כשנכנס לביתו, הייתה רעייתו עסוקה בהכנת תבשילי החג ממעט המצרכים הדלים שהיו בביתה, כששמעה את שירת בעלה הנכנס, חשבה לרגע שבינתו נשתבשה עליו, "לשמחה זו מה עושה?" שאלה בטון מודאג, הביטי נא אשת חיל, השיב לה בחדווה, ובלא להוסיף מילה הושיט לה את האוצר הצהבהב שברשותו, כדי שזו תחוה עליו את דעתה האישית.

עיניה של הרעיה הנאמנה הביטו בלא מאמינות באתרוג הנאה, עברה דקה ארוכה עד שעיכלה במוחה את הרעיון, שבעלה רכש אותו בכספם תוך שהוא חוסך אותו מפיות בניהם הקטנים, באותו רגע איבדה את עשתונותיה וברגע של כעס קירבה את האתרוג אל פיה ונגסה בשיניה את פיטמו, באותה שנייה הפך האתרוג המהודר משאת נפשו של ר' דוד, לחפץ דומם וחסר ערך, הבעל הנדהם בלע את רוקו בהלם, אולם חיש מהר התעשת וכבש את סערת נפשו, "כנראה צודקת את הפטיר" לעבר אשתו, ופנה לענייני הבית בלב שבור, "ובאמת מניין לו ליהודי פשוט שכמותי התאוה לאתרוג כה מהודר?" שאל את עצמו בהשלמה. כעת נותר בכיסים ריקים לגמרי, ואפילו דמי חברות באתרוג הקהילה לא היה בידו לשלם, בסופו של דבר נאלץ ליטול את אחד מכלי הבית המועטים, ולמשכנו, וכשהמטבעות הדלים שקיבל בתמורה היו בידו רץ כל עוד רוחו בו אל ראש הקהל ומסרם לקופת הציבור, נקל לתאר את הצער העמוק שמילא את לבו של ר' דוד, כשנאלץ בבוקר החג להתייצב בתור הארוך שהשתרך בבית הכנסת לברך על אתרוג הקהילה, כה קרוב היה לאתרוג מהודר משלו, למרות כל זאת לא הוסיף לדבר דבר עם אשתו בעניין הזה, לא בחג עצמו ולא בימים שלאחריו, אדרבה בראותו את הכעס העצום שהסבה לה רכישת האתרוג, אף התאמץ לשמחה ככל יכולתו. באותו הרגע שב ר' דוד מן השליחות ונכנס לבית המדרש, הבעש"ט הקדוש השלים את דבריו במשפט הבא מבלי שהאיש יבין שהדברים קשורים בו, דעו לכם תלמידיי היקרים כי מאז עקידת יצחק לא היה ניסיון כה קשה שיהודי עמד בו בצורה מופלאה שכזו.

צין אדם לחברו

גמ"ח קרשים לסוכה

מנהגו של הרה"ק רבי מרדכי מלעבאוויטש זיע"א היה להכין הרבה קרשים, כדי להשאיל אותם אחרי יום הכפורים לעניי העיר לשם עשית סוכותיהם. פעם אחת בא אליו בערב סוכות סנדלר עני והוא צולע ברגלו האחת, בבקשה להשאיל לו כמה קרשים לסוכה, הצדיק השיב לו כי כבר אולו כל הקרשים, ולצערו לא יוכל לעזור לו. וילך העני לחפש קרשים במקום אחר, וראה הצדיק מבעד החלון, שהוא הולך ושב מבית לבית לבקש קרשים. נכמרו רחמיו על העני, פרץ בבכי ואמר: רבונו של עולם, ראה נא עד כמה גדולה וחביבה מצות סוכה לבני ישראל, ועד כמה הם מוסרים נפשם עליה, בחוץ יורד עכשיו גשם, ורפש וטיט ברחובות העיר, ובכל זאת הולך הסנדלר העני הזה עם רגל שבורה, בנעלים קרועות, ומחפש קרשים כדי שיוכל לקיים מצות סוכה. השקיפה איפוא ממעון קדשך מן השמים, וברך את עמך ישראל ופרוש עליהם סוכת שלומך. אחרי זה עלה הרה"ק מלעבאוויטש על גג ביתו, פירק מגג כמה קרשים, וציוה למשרתו לרוץ אחרי הסנדלר ולתת לו אותם, ויצוהו אף לעזור לו בבנין הסוכה, כי היה זה ערב שבת, שהטורח מרובה בו ביותר.

והדרת פני זקן

מספרים שערב סוכות אחד הגיע הגה"צ רבי אריה לוי זיע"א

לשכונת מאה שערים בירושלים, ונכנס לאחת החנויות שעברה הסבה לסוכות, ובמקום ספרים, מוכרים ארבעת המינים. ביקש הצדיק מהמוכר לקנות אתרוג, המוכר מסר לו אתרוג, וללא בדיקה הכניס אותו למעיל הארוך שלבש, שילם ויצא החוצה. יהודי חשוב שראה את הדבר, התפלא מאוד, ניגש לר' אריה שהכיר אותו, ואמר לו: כל צעיר פה בודק את האתרוג בזכוכית מגדלת, ואתה הצדיק והתלמיד חכם, הכנסת את זה לכיס המעיל שלך ללא בדיקה? אמר לו ר' אריה לוי: יש שני הידורים שכתובים בתורה: אחד "והדרת פני זקן" (ויקרא י"ט - ל"ב) ואחד "פרי עץ הדר" (ויקרא כ"ג - מ') ויהודים מוכנים להוציא על זה הרבה כסף, וזה יפה ומהודר מאוד. אבל אני לקחתי על עצמי את ההידור של "והדרת פני זקן", ואני ממחר מכאן לבית החולים למצורעים בטלביה, ושם אני מהדר את מצוות "והדרת פני זקן" שאני לקחתי על עצמי את זה, ואני מקווה שאני עושה את זה באמת ובאמונה.

עניים שבעים הם הני סוכה

הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א היה נוהג להרבות בצדקה בערב חג הסוכות ואת כל כספו פיזר לעניים ונצרכים, ומאידך לא השקיע כספים רבים לקישוט סוכתו. הוא היה אומר נוי סוכה היפה ביותר הוא שהעניים לא יהיו רעבים בחג.

תלולא דצדקיא

יום חמישי ט"ו תשרי
יעקב אבינו

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא ב"ר ישכר בער (תרנ"ו)

יום שישי ט"ז תשרי

הרה"ק רבי שמעון מירוסלב ב"ר ישראל (תרנ"ו)

הגה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלמה שפירא (דרכי תשובה - תרע"ו)

יום ראשון י"ח תשרי

הגה"ק רבי משולם איגרא ב"ר שמשון (אב"ד פרעסבורג - תקס"ב)

הרה"ק רבי נחמן ב"ר שמחה מברסלב (תקע"א)

יום ראשון י"ט תשרי

הגה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה זלמן (הגאון מוילנא - תקנ"ח)

הרה"ק רבי יעקב יצחק ב"ר אשר (היהודי הקדוש - תקע"ד)

הגה"ק רבי אליעזר (יחזקאל) ב"ר יצחק פאפו (פלא יועץ - תקפ"ד)

יום שני כ' תשרי

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשל ב"ר יעקב (רבי העשל מקראקא - תכ"ד)

יום שלישי כ"א תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר אליעזר מפרמישלאן (תלמיד הבעש"ט - תקל"א)

הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ב"ר ישראל מרוזין (תרס"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

שמעתי בשם קדוש ה' איש אלוקים ר' לוי יצחק זצוק"ל מבארדיטשוב כנודע שהוא היה תמיד דובר שלום ומליץ טוב על ישראל, שכשירד לפעמים גשם בחג הסוכות, היה אומר שזה סימן טוב וברכה לנו, כי כביכול השי"ת רוקק בפנינו כל ישרות בנו עין הרע מהמתקנאים בנו המסתכלים עלינו בעינא בישא.

(שמע שלמה - קרלין)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ הר"ר מרדכי ז"ל
ב"ר יבלח"א יוסף שמואל
נלב"ע ט"ו תשרי

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222